

ПРО ДЕЯКІ ПРИНЦИПИ СУЧАСНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Журавська З.В., к.ю.н., доцент кафедри кримінального права і процесу
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
Колб І.О., старший прокурор відділу прокуратури

У контексті означеної проблематики, заслуговує на увагу висновок, до якого прийшов А.Х. Степанюк, а саме - політика у сфері виконання покарань реалізується у різних формах і, насамперед, у законодавстві, що регулює діяльність органів і установ виконання покарань. До нормативно-правових актів у цій сфері відносяться:

Конституція України (ст. ст. 3, 21, 24, 61, 63, ін.), в яких мова ведеться про рівність громадян, включаючи засуджених, перед законом, індивідуальну юридичну відповідальність та введення для право обмежень для особи тільки на підставі закону і вироку суду;

КВК України у ст. 5 якого визначені принципи кримінально - виконавчого законодавства, виконання і відбування покарань, серед яких чільне місце займає принцип диференціації та індивідуалізації виконання покарань;

підзаконні нормативно -правові акти (Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, відомчі правові джерела; т. ін.

Враховуючи, що їх аналіз ґрунтовно та професійно виважено у своїй дисертації здійснив М.С. Пузирьов, у цій статті піддані дослідженню сучасні правові джерела, які вступили у юридичну силу після прийняття КВК України 11 липня 2003 р. Зокрема, одним із фундаментальних нормативно-правових актів у сфері виконання покарань у сьогоденні є Концепція державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України, що схвалена Указом Президента України від 8 листопада 2012 року № 631/2012.

Як зазначено у п. 2 даної Концепції, її метою є визначення пріоритетів та шляхів реформування ДКВС України, діяльність якої має ґрунтуватися на принципах законності, гуманізму, дотримання прав людини у громадянина, міжнародних стандартах поведіння із засудженими та особами, узятими під варту. Отже, якщо виходити з буквального змісту даного пункта Концепції, то варто визнати, що до її мети принципи права не віднесені, хоча мова про їх змістовні елементи в інших підрозділах даного нормативно -правового джерела ведеться. Так, у п. 1 Концепції «Проблема, що потребує розв'язання» визначено, що однією з найгостріших проблем ДКВС України є перевантаженість установ виконання покарань та украї незадовільні умови тримання засуджених, тобто у даному випадку констатується факт порушення принципу законності та диференціації й індивідуалізації виконання покарань.

Крім цього, звертається увага на інші проблеми, що мають пряме відношення до реалізації в сучасних умовах на практиці визначених у ст. 5 КВК принципів виконання покарань, а саме:

незадовільним є стан інженерно -технічних засобів охорони та спеціальної техніки, що експлуатуються понад 40 років;

вживаються недостатні заходи щодо виконання міжнародних зобов'язань України стосовно створення належних умов тримання засуджених, зокрема в частині переходу від казарменого до блокового розміщення засуджених та збільшення норми жилої площі на одного засудженого;

низьким є рівень організації соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими, який не забезпечує умов для ефективної індивідуальної корекції їх поведінки, створення умов для виправлення і ресоціалізації засуджених, т. ін.

Такими ж двохзначними та невизначеними щодо місту принципів виконання покарань є й інші положення Концепції.